

Statisztikai helyzetjelentés a vendéglátásról (2019)

Készítette:
Zerényi Károly

2020. június

A turizmus-vendéglátás nemzetgazdasági súlya

A **turizmus** a nemzetgazdaság egyik legnagyobb szektora, amelynek a **GDP-ben való részesedése** a közvetlen és közvetett (multiplikátor) hatással együtt **10,2%**, és **mintegy 500 ezer embernek ad munkát** (a foglalkoztatottak 13%-a).¹ A **turizmusra jellemző ágazatok**² (ideértve a vendéglátást is) **GDP-hez való hozzájárulása 6,5%**, és az **ágazatokban foglalkoztatottak létszáma megközelíti a 420 ezer főt** (a foglalkoztatottak 9,6%-a).³ A turizmusra jellemző ágazatok közül a **legtöbben a vendéglátásban dolgoznak, a turisztikai foglalkoztatottak több mint 1/3-a, megközelítőleg 140 ezer ember.**

A **szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I) nemzetgazdasági ág beruházásainak teljesítményértéke** folyó áron a 2018-as bővülést (+36,1%) követően **2019-ben 41,3%-kal tovább nőtt** az egy évvel korábbihoz képest, és **124,5 milliárd forintot tett ki.**

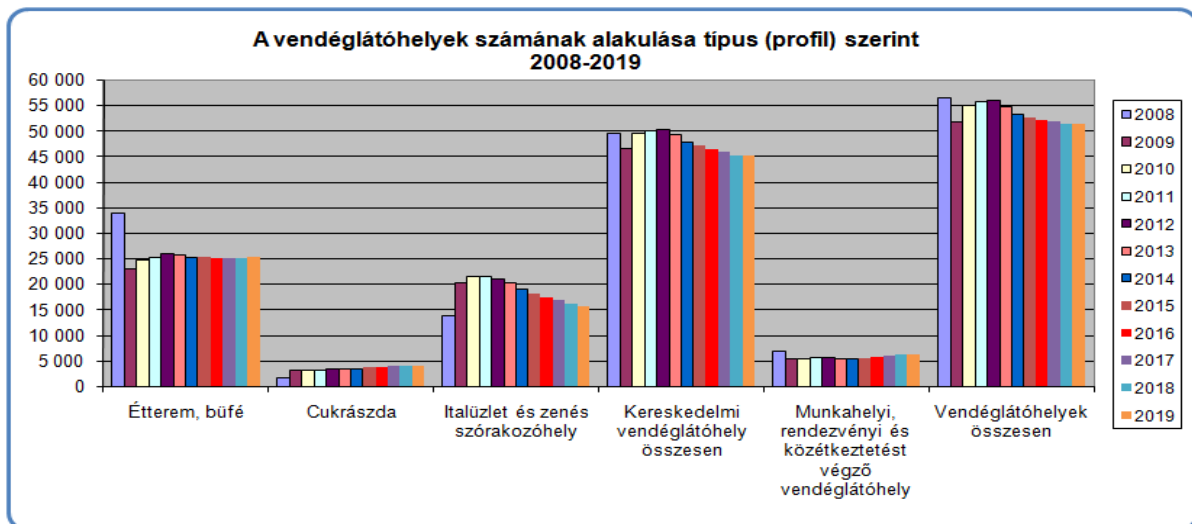
Az (I) nemzetgazdasági ágból a vendéglátáshoz a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR'08) alapján az éttermi, mozgó vendéglátás, az italszolgáltatás, valamint a rendezvényi étkeztetés és egyéb vendéglátás tartozik.

1) A vendéglátó hálózat jellemzői

Magyarországon a vendégeket 2019-ben több mint **51 ezer vendéglátóhely**⁴ várta, amely üzletszám összességében nem változott az egy évvel korábbi állapothoz képest. Ugyanakkor az üzletszerkezetet tekintve tovább csökkent az italüzletek és zenés szórakozóhelyek száma, viszont minden más üzlettípus, így az éttermek, büfék és cukrászdák száma kismértékben nőtt. A vendéglátó üzleteken belül a **kereskedelmi vendéglátóhelyek 88%-kal képviseltették magukat, míg a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátóhelyek részesedése 12%-os volt.**

A vendéglátóhelyek típus (profil) szerinti számának 2008-2019 közötti alakulását évenkénti bontásban az alábbi diagram szemlélteti (1. sz. melléklet).

1. diagram

Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

¹ Turizmus-szatellitszámlák, 2017; KSH; 2019 [3. és 7. p.]

² A turizmus ágazatba tartozó tevékenységek: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, vasúti, közúti, vízi, illetve légiforgalmi személyszállítás, személygépjármű-kölcsönzés, utazási irodák, utazásszervezők és egyéb foglalási tevékenységek, kulturális szolgáltatások, valamint sport- és szabadidős tevékenységek

³ Turizmus-szatellitszámlák, 2017; KSH; 2019 [9. p.]

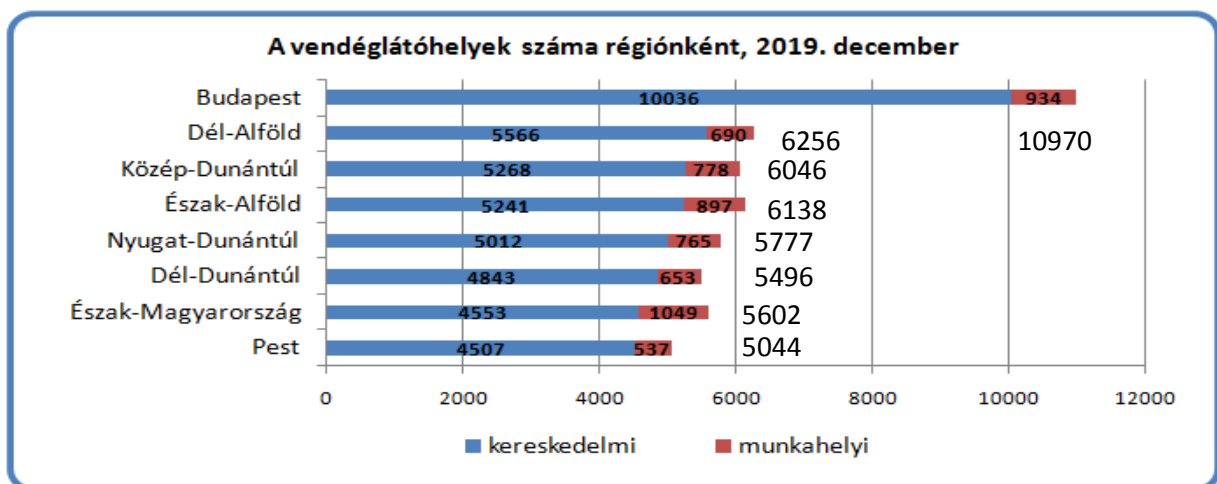
⁴ A vendéglátóhelyeknek csak a 2/3-a működik a vállalkozások főtevékenysége alapján a vendéglátás ágazatban.

A kereskedelmi vendéglátóhelyek típus (profil) szerinti belső megoszlását tekintve jelentős átrendeződés történt 2009-ben.⁵ Az éttermek, büfék száma kb. 11000-rel csökkent, míg a cukrászdák száma közel megkétszereződött (1700-ról 3100-ra nőtt), valamint az italüzletek és a zenés szórakozóhelyek száma közel hat és félezerrel szintén nőtt. A vendéglátóhelyek összesített számában bekövetkezett csökkenés és a profilok közötti átrendeződés háttérében egyrészt a 2008-as gazdasági válság okozta hatások, másrészt a vendéglátó üzletköröket érintő 2009-es jogszabályi változások állhatnak. A kereskedelmi tevékenység végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet hatályba lépésével az üzletköri besorolást a termékkörök váltották fel. Ennek következtében egy vendéglátóhely típus szerinti besorolását a vendéglátó egységet legjobban jellemző termékkör és a statisztikai főtevékenység határozza meg.

A vendéglátó üzletek száma 2010-2019 között közel 4 ezerrel csökkent. Alapvetően a kereskedelmi vendéglátóhelyek száma lett kevesebb, ezen belül is az italüzletek és a zenés szórakozóhelyek száma csökkent jelentősen, viszont a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátó üzletek száma nőtt a vizsgált időszakban.

A vendéglátóhelyek területi eloszlását tekintve 2019-ben a korábbi évekhez hasonlóan **az ország vendéglátó üzleteinek közel 1/3-a** (több mint 16 ezer egység) a Budapestet is magába foglaló **Közép-Magyarországon összpontosult. Minden ötödik vendéglátó üzlet Budapesten található, amelyeknek a 90%-át a kereskedelmi vendéglátóhelyek adják.**

2. diagram

Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

A vendéglátóhelyek üzemeltetésében az egyéni vállalkozók szerepvállalása folyamatosan csökken, 2019-ben a vendéglátó üzleteknek már csak kevesebb, mint 1/3-át üzemeltették egyéni vállalkozók, míg kilenc évvel korábban ez az arány 39%-os volt.

2) A vendéglátó üzletek forgalmi adatai⁶

2018-ban a vendéglátásból folyó áron 14%-kal több, 1283 milliárd forint bruttó árbevétel származott az egy évvel korábbihoz képest. Az árbevétel 91%-a, 1165 milliárd forint (2017-ben 1006 milliárd forint) a kereskedelmi vendéglátásban⁷, 118 milliárd forint (2017-ben 119 milliárd forint) a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátásban realizálódott.

⁵ A KSH jelenleg nem publikálja a vendéglátóhelyek számát 2009-re vonatkozóan, így az adatok egy korábbi közzétételből származnak.

⁶ A KSH ma már a forgalmi becsléseihez felhasználja az online pénztárgép adatokat is, amelyek ismertetben a forgalmi adatokat 2015-ig, a volumenindexeket pedig 2016-ig visszavezette, illetve újra becsülte.

⁷ Ideértve a kereskedelmi szálláshelyek vendéglátó forgalmát is.

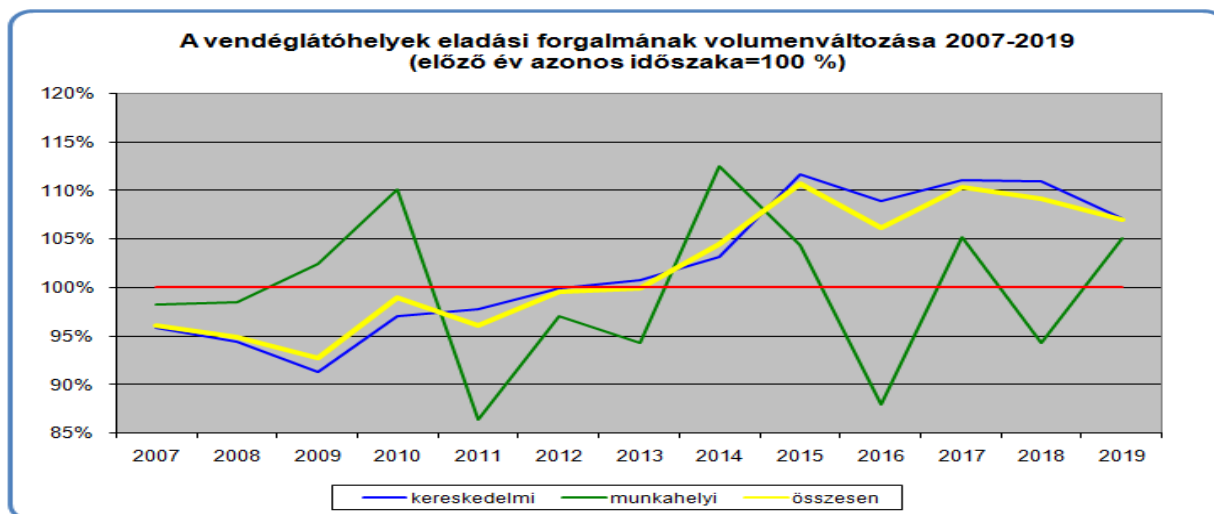
2019-ben a vendéglátóhelyek összesített bruttó forgalma 1466 milliárd forintot tett ki, amely 14,3%-os növekedést jelent a 2018-as évhez képest. Az árbevétel 91%-át, 1333 milliárd forintot a kereskedelmi vendéglátás, 133 milliárd forint a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátás adta (2. sz. melléklet).

Az összesített 14,3%-os bővülés mögött alapvetően a kereskedelmi vendéglátás 14,5%-os és a munkahelyi vendéglátás forgalmának 12,3%-os növekedése áll.

A vendéglátásban a fogyasztói árak 2019-ben 6,7%-kal emelkedtek az előző évhez viszonyítva, amely meghaladta az átlagos fogyasztói árindexet (103,4%). Ennek megfelelően a vendéglátás egészére vonatkozó forgalom volumene 2018-hoz képest 7%-kal nőtt.

A kereskedelmi vendéglátás volumene 2019-ben 7,2%-kal, a munkahelyi vendéglátásé pedig 5,1%-kal nőtt 2018-hoz viszonyítva. (3. sz. melléklet).

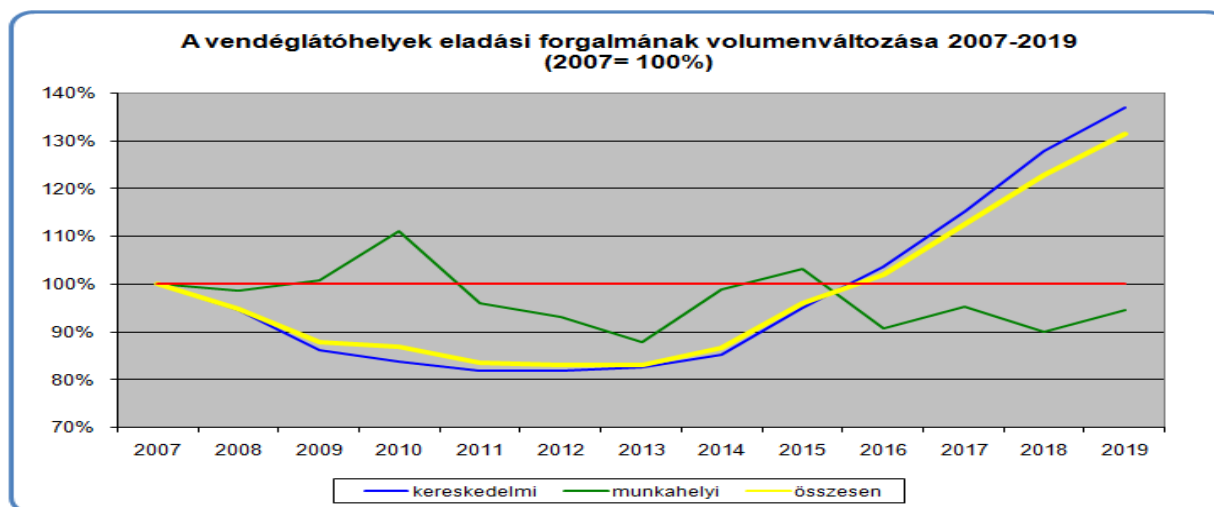
3. diagram

Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenváltozását nem csak az előző év azonos időszakához viszonyítva lehet vizsgálni, hanem egy állandó bázis időszaki adathoz is, amelyet az alábbi diagram hivatott szemléltetni.

4. diagram

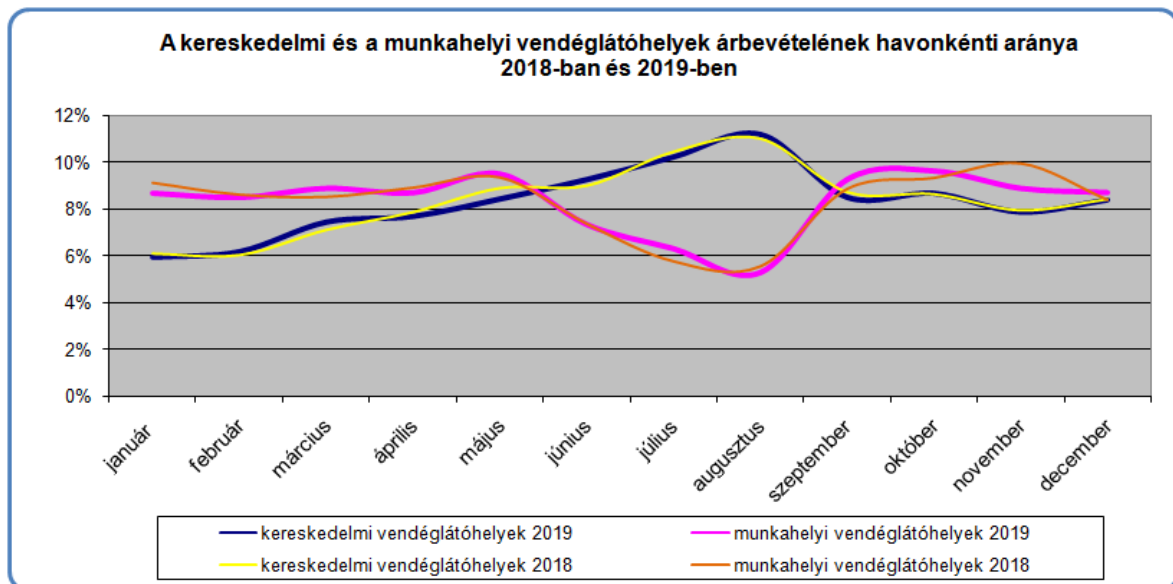
Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

Ha a vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenváltozását a 2007-es évhez viszonyítjuk, akkor **a vendéglátó üzletek összesített változatlan áras forgalma csak 2016-ban érte el, illetve hosszú idő után meg is haladta a világgazdasági válság előtti szintet.** A 2007-2019 közötti időszakban jól nyomon követhető, hogy 2008-tól kezdődően folyamatosan elmaradt a változatlan áras vendéglátóhelyi forgalom a 2007-es szinthez képest (4. sz. melléklet). Ugyanakkor 2014-től elkezdődött egy felívelő trend, amelynek köszönhetően 2016-tól kezdve évről évre **dinamikusan nő a vendéglátóhelyek összesített, változatlan áras forgalma.**

A vendéglátás ágazat fogyasztói árindexének változása 2007-2019 között 167,1%-os volt, miközben a nemzetgazdaság egészét tekintve ennél alacsonyabb, 141,1%-os változás történt. Ugyanakkor az árváltozás nem minden évben haladta meg a nemzetgazdasági átlagot a vizsgált periódusban. Az árváltozás 2007 és 2012 között hullámzó volt, majd 2013-tól minden évben meghaladta a vendéglátás fogyasztói árindexe az átlagos árváltozást.

Mindemellett a vendéglátás meghatározó részét adó kereskedelmi vendéglátás elmúlt két éves (2018-2019) forgalma alapján többek között megvizsgálható, hogy miként alakult az árbevétel havonkénti aránya, figyelemmel a turisztikai főszezonra (5. sz. melléklet). Az összehasonlíthatóság érdekében a kereskedelmi vendéglátás forgalma mellett a munkahelyi vendéglátás alakulását is szemlélteti az alábbi grafikon.

5. diagram

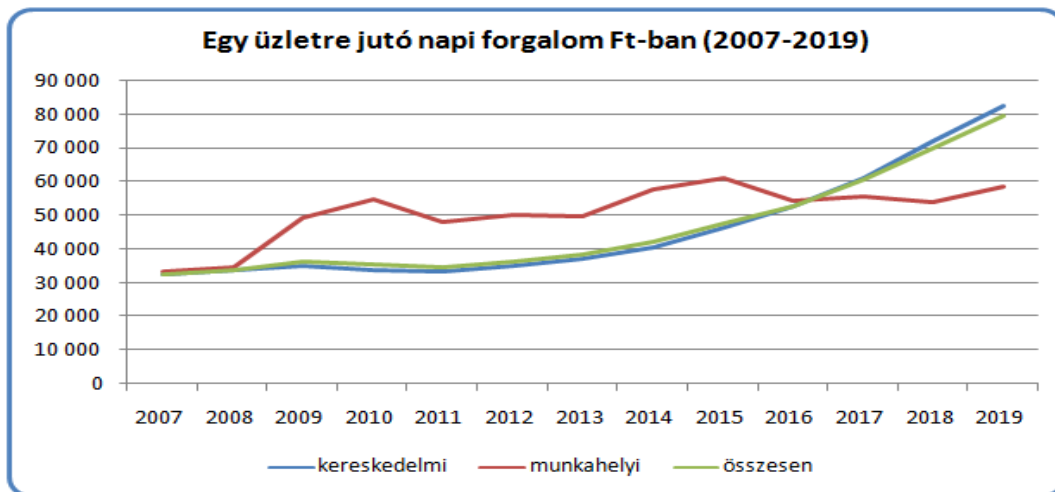
Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

A kereskedelmi vendéglátóhelyeknél az éven belüli forgalomváltozás igazodik a nyári szezonális időszakhoz, amelynek eredményeképpen **az éves forgalom közel 1/3-a a nyári hónapokban realizálódik.** Emellett a forgalom az év elejétől kezdődően a nyári szezonidőszak végéig növekszik, majd ezután csökkenve visszatér a nyári csúcsidezőszakot megelőző hónapok részarányaihoz. A munkahelyi vendéglátóhelyek esetében az év elejétől kezdődően kissé hullámzó forgalom mutatkozik, majd a nyári szezonidőszak beköszöntével drasztikus csökkenés következik be, amely egészen a nyári csúcsidezőszak végéig tart. Ezt követően a forgalmi részarány a munkahelyi vendéglátóhelyek esetében emelkedik, majd újra eléri a nyári szezonidőszak előtti szintet. Összességében a nyári turisztikai főszezon a kereskedelmi vendéglátóhelyek forgalmára pozitív, míg ugyanezen szabadságolásokkal teli időszak a munkahelyi vendéglátóhelyekre negatív hatást gyakorol.

3) A fajlagos vendéglátóhelyi forgalom alakulása

A vendéglátóhelyek folyó áras eladási forgalmának és a vendéglátó üzletek számának ismeretében kiszámítható az egy üzletre jutó napi forgalom és annak időbeli változása.

6. diagram

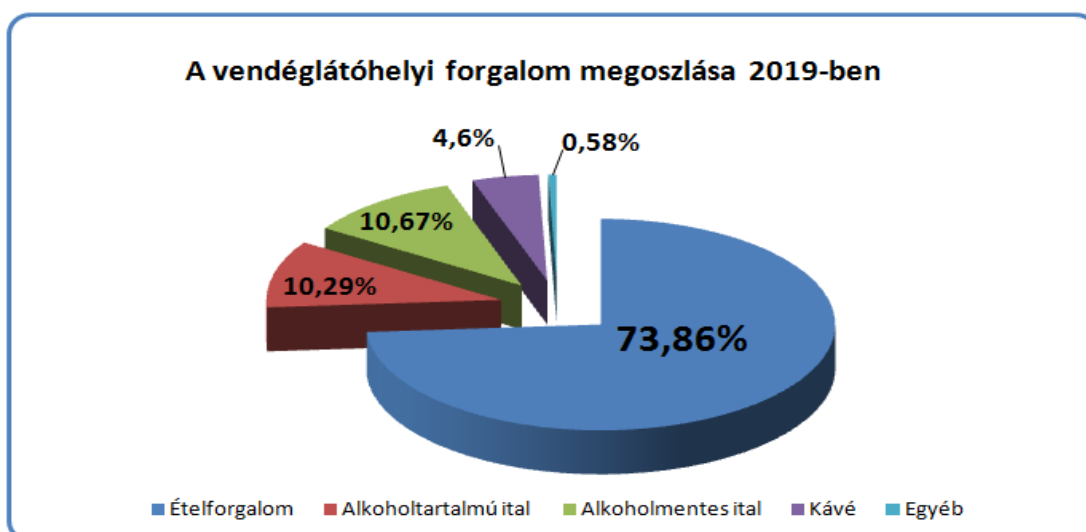
Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

2019-ben az egy üzletre jutó napi folyó áras bruttó forgalom az összes vendéglátóhelyet tekintve meghaladta a 79 ezer Ft-ot (6. sz. melléklet). Az összesített fajlagos bruttó forgalom 2007 és 2019 között évente átlagosan 7,7%-kal nőtt.

4) A vendéglátóhelyi forgalom megoszlása

A vendéglátóhelyi forgalomnak a jelentős részét (mintegy 3/4-ét), a korábbi évekhez hasonlóan az ételforgalom teszi ki, amely 2019-ben 73,86%-ot jelentett. A fennmaradó 26,14%-ot az alkoholtartalmú italok (10,29%), az alkoholmentes italok (10,67%), a kávé (4,6%), valamint az egyéb termékek (0,58%) adták (7. sz. melléklet).

7. diagram

Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

5) A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás létszámadatai és a keresetek alakulása

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I) nemzetgazdasági ágban 2019-ben 187 ezer főt foglalkoztattak (több mint 2/3-ukat a vendéglátásban), amely a nemzetgazdaság egészéhez viszonyítva 4,1%-ot tett ki (8. sz. melléklet). Az (I) nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak száma 2019-ben 3,7%-kal volt magasabb az előző évi 180 ezer főhöz viszonyítva. A foglalkoztatottak száma a nemzetgazdaság egészében 1%-kal nőtt.

Az (I) nemzetgazdasági ágban az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2019-ben 240 ezer forint volt, a fizikai foglalkozásúak 210 ezer, a szellemi foglalkozásúak 333 ezer forintot kerestek (9. sz. melléklet). Összességében a havi bruttó átlagkereset 13%-kal volt magasabb a 2018-as 212 ezer forinthez képest. Ugyanakkor a nemzetgazdasági ágak közül a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete (a szociális ellátás után) a második legalacsonyabb volt, a nemzetgazdasági átlag (368 ezer forint) 65%-a.

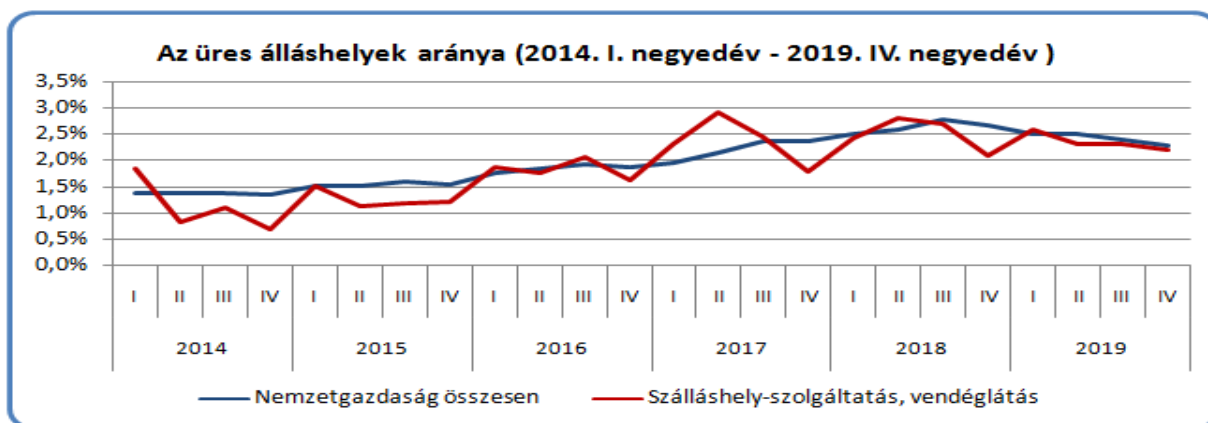
A vendéglátásban az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2019-ben 219 ezer forintot tett ki (fizikai 203 ezer; szellemi 296 ezer), amely 12,4%-kal volt magasabb az előző évinél és a nemzetgazdasági átlag 60%-ának felelt meg (10. sz. melléklet).

A havi nettó átlagkereset 2019-ben a teljes nemzetgazdaságban 245 ezer (fizikai 180 ezer; szellemi 313 ezer), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 159 ezer (fizikai 140 ezer; szellemi 221 ezer) forint, a vendéglátásban pedig 146 ezer (fizikai 135 ezer; szellemi 197 ezer) forint volt.

6) A munkaerőhiány alakulása a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén

A munkaerőhiány alakulása többek között az üres álláshelyekre vonatkozó adatok ismeretében vizsgálható. A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén negyedévenkénti bontásban figyelemmel kísérhető az üres álláshelyek számának és arányának változása.

8. diagram

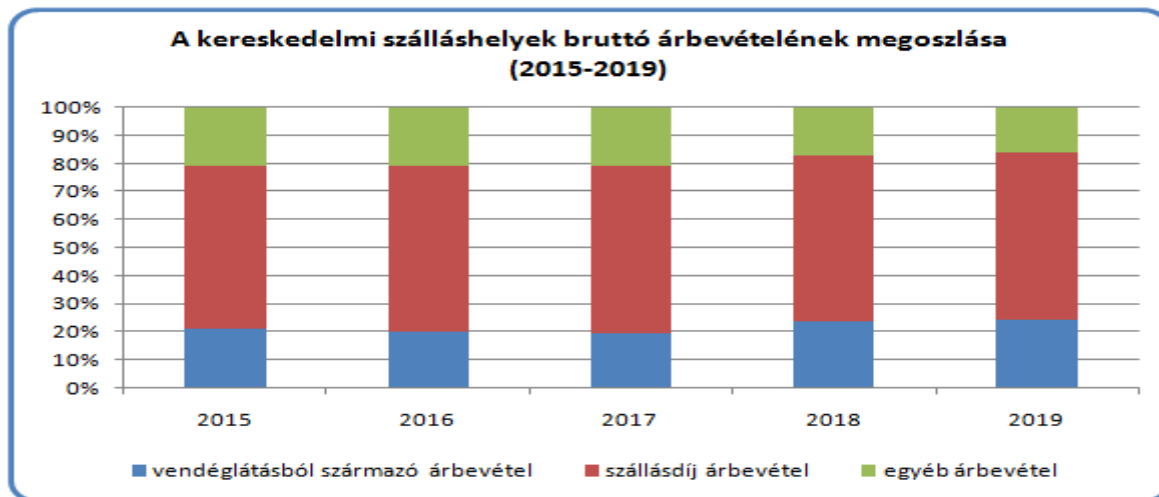
Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

Az üres álláshelyek számát tekintve 2019 IV. negyedévében nemzetgazdasági szinten közel 75 ezer betöltetlen álláshelyet regisztráltak. A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén az üres álláshelyek száma ugyanezen időszakban meghaladta a 2600-at. Az üres álláshelyek aránya a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén szezonálisan ingadozott, de tendenciáját tekintve folyamatosan emelkedett az elmúlt években. Ebben kisebb fordulóponthoz juthat, hogy 2019-ben az üres álláshelyek aránya valamelyest csökkent, amely a IV. negyedévben a nemzetgazdasági átlagtól 0,1%-kal elmaradva 2,2%-ot tett ki (11. sz. melléklet).

7) Kifejezetten a turizmushoz köthető vendéglátás adatai

A kereskedelmi szálláshelyek 2019. évi bruttó árbevétele 562 milliárd forintot tett ki, amely 9,9%-kal magasabb az előző évinél (12. sz. melléklet). Ezen bruttó összesített árbevételen belül a szállásdíj árbevétel 59%-os (333 milliárdos), a vendéglátásból származó bevétel 25%-os (139 milliárdos), az egyéb bevétel pedig 16%-os (90 milliárdos) **részeseledést mutatott**. A vendéglátásból származó bevétel részaránya 2018-ban ugrott meg jelentősen az egyéb bevétel csökkenésével párhuzamosan.

9. diagram

Forrás: saját készítés (KSH adatai alapján)

Az összes árbevétel 9,9%-os emelkedésében elsősorban a **vendéglátásból származó árbevétel 13,5%-os**, és a szállásdíj árbevétel 10,3%-os **növekedése** játszott szerepet, de az egyéb árbevétel is 3,5%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva.

A kereskedelmi szálláshelyek vendéglátásból származó bevétele (139 milliárd forint) az összes vendéglátóhelyi forgalom (1466 milliárd forint) 9,5%-át adta.

7.1) A vendéglátás szerepe a lakosság turisztikai fogyasztásában

A többnapos belföldi utazásokhoz kapcsolódó turisztikai kiadások 2019-ben összesen 393 milliárd forintot (2018-ban 347 milliárd forint) tettek ki, amelyen belül az étteremben történő étkezés 38,4 milliárd forintot (2018-ban 36,7 milliárd forint) képviselt (a teljes kiadás 9,8%-a). Az étteremben történő étkezésre fordított kiadásokon belül az 1-3 éjszakás utazáshoz, illetve a 4 vagy annál több éjszakás utazáshoz kapcsolódó költségek egyenlő arányban osztoztak. (13. sz. melléklet).

A legutóbbi (2017-es) turizmus-szatellit számlák alapján **a lakosság** (az egy napos és a többnapos látogatók együttesen) **belföldi turisztikai kiadásain belül a vendéglátásra fordított összeg 120 milliárd, egy évvel korábban pedig 106 milliárd forint volt.**

7.2) A külföldiek vendéglátó szolgáltatások iránti kereslete

2019-ben a **Magyarországra** turisztikai céllal **látogató külföldiek költségéből** (1745,3 milliárd forint) az étkezés nélküli és az étkezéssel együttes szállás 439,5 milliárd forint volt, **a vendéglátóhelyi étkezésre fordított összeg pedig 194,8 milliárd forintot tett ki (a teljes költség 11%-a).** A külföldiek **nem turisztikai célból** (pl. vásárlás, átutazás) **történő költségéből** (565 milliárd forint) az étkezés nélküli és az étkezéssel együttes szállás 22,8 milliárd forintot tett ki, **a vendéglátóhelyi étkezésre fordított összeg pedig 47,7 milliárd forint volt** (14. sz. melléklet). **Összességében a külföldiek vendéglátóhelyi étkezésre 242,5 milliárd forintot költöttek (a teljes költség 10,5%-át), amely 23%-kal több az előző évinél.**

8) A vendéglátás ágazatban működő társas vállalkozások és egyéni vállalkozók száma

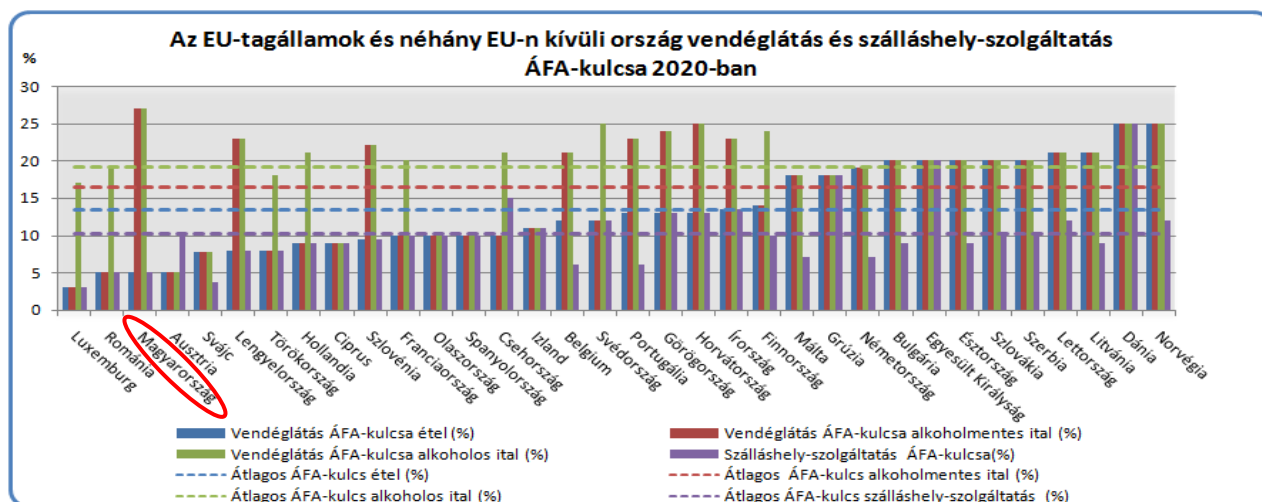
A vendéglátás ágazatban 2017-ben **több mint 12 ezer egyéni vállalkozó és 12 ezer társas vállalkozás** működött. Az egyéni vállalkozók 56%-a dolgozott az éttermi, mozgó vendéglátás, 36%-a pedig az italszolgáltatás területén. A társas vállalkozásoknál ez az arány 72%-os volt az éttermi, mozgó vendéglátás és 20%-os az italszolgáltatás tekintetében (15. sz. melléklet).

Az együttesen 24,5 ezer vendéglátó társas vállalkozás és egyéni vállalkozó szinte mindegyike (99,9%-a) a KKV-szektorba tartozott. A vendéglátás ágazat KKV-in belül a mikro vállalkozások aránya 91,4%, a kisvállalkozásoké 8%, míg a közepes vállalkozásoké 0,6% volt 2017-ben.

9) A vendéglátás és a szálláshely-szolgáltatás ÁFA-kulcsa nemzetközi összehasonlításban

Magyarországon a szálláshely-szolgáltatásra és a vendéglátás egy részére is a kedvezményes, 5%-os ÁFA-kulcs érvényes. A kedvezményes adókulcs csak **az étkezőhelyi (éttermi, mozgó) vendéglátásban az étel- és a helyben készített alkoholmentes italforgalomra vonatkozik.** A rendezvényi étkeztetésre, a munkahelyi vendéglátásra és a közétkeztetésre, valamint az italszolgáltatásra viszont az általános (27%-os) ÁFA-kulcs érvényes. Nemzetközi összehasonlításban a vendéglátás egy részére vonatkozó kedvezményes (5%-os) ÁFA-kulcs Románia és Ausztria⁸ mellett a második legalacsonyabb, ennél csak Luxemburgban alacsonyabb az ÁFA (3%).

10. diagram

Forrás: saját készítés (HOTREC VAT table alapján)

Dánia kivételével valamennyi európai uniós tagállamban kedvezményes ÁFA-kulcsot alkalmaznak a szálláshely-szolgáltatásra, 19 országban pedig a vendéglátásra (jellemzően az étel- és az alkoholmentes italforgalomra). A 27 EU-tagállam közül 14-ben a szálláshely-szolgáltatás ÁFA-kulcsa 10% alatti, a magyar ÁFA-kulcs a kedvezményes kulcsok között pedig a második legalacsonyabb (16. sz. melléklet).

Magyarországon korábban is volt példa a kedvezményes adókulcs alkalmazására: 2003. december 31-ig a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás **ételforgalom** része a 12%-os, 2006. augusztus 31-ig pedig a kedvezményes, 15%-os ÁFA-kulcs alá tartozott. Ettől kezdve a vendéglátás adókulcsa együtt mozgott az általános kulccsal. A szálláshely-szolgáltatás 2006-tól 2009 júliusáig szintén az általános kulcs alá tartozott, azután lett 18%-os 2019 végéig. **2018. január 1-jétől az étkezőhelyi (éttermi, mozgó) vendéglátásban az étel- és a helyben készített alkoholmentes italforgalomra, 2020. január 1-jétől pedig a szálláshely-szolgáltatásra is a kedvezményes (5%-os) adókulcs érvényes** (17. és 18. sz. melléklet).

⁸ Ausztriában a vendéglátásra 2020. július 1-jétől december 31-ig lehet ideiglenesen alkalmazni az 5 %-os ÁFA-kulcsot.

Összegzés

A vendéglátás ágazat a turizmus szektorhoz is kapcsolódva a közvetlen és közvetett (multiplikátor) hatást figyelembe véve **jelentős mértékben járul hozzá az ország GDP-jéhez, és a foglalkoztatást tekintve mintegy 140 ezer embernek ad munkát, ezért a nemzetgazdaság ágazatai közül kitüntetett figyelmet érdemel.**

A turizmusra jellemző ágazatok közül a legtöbben a vendéglátásban dolgoznak, a turisztikai foglalkoztatottak több mint 1/3-a. 2019-ben a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 187 ezer főt foglalkoztattak, akiknek több mint a 2/3-át a vendéglátás ágazatban dolgozók adták. A foglalkoztatottak száma az I (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás) nemzetgazdasági ágban 3,7%-kal nőtt 2019-ben az előző évhez képest. Ezzel párhuzamosan az üres álláshelyek arányát (2,2%) tekintve a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén változatlanul komoly problémát jelent évről évre a szakképzett munkaerő hiánya. A vendéglátásban dolgozók keresete továbbra is az egyik legalacsonyabb, a nemzetgazdasági átlag kb. 60%-át teszi ki (2019-ben bruttó 219 ezer Ft/fő/hó).

A vendégeket 2019-ben 51 ezer vendéglátóhely várta országszerte, amely 2010-hez képest közel 4 ezerrel kevesebb üzletet jelent. Az üzleteknek közel az 1/3-a (több mint 16 ezer egység) Közép-Magyarországon, minden ötödik vendéglátóhely pedig Budapesten található. A vállalkozások főtevékenysége alapján a vendéglátóhelyeknek csak a 2/3-át üzemeltették a vendéglátás ágazatban. A vendéglátóhelyek üzemeltetésében pedig az egyéni vállalkozók szerepvállása 2018-hoz képest alig változott, 2019-ben is a vendéglátó üzletek 1/3-át üzemeltették egyéni vállalkozók. Mindemellett a vendéglátás ágazatban működő vállalkozások szinte teljes egészében a KKV-szektorba tartoznak.

A vendéglátóhelyek forgalmának alakulásában a világgazdasági válságot követő évek visszaesései után az elmúlt években mind a folyó áras, mind pedig a változatlan áras forgalom tekintetében jelentős növekedés következett be. 2019-ben a vendéglátóhelyek összesített bruttó árbevétele (az online pénztárgép adatokat is figyelembe véve) 1466 milliárd forintot tett ki, amely 14,3%-os növekedést jelent a 2018-as évhez képest. Az árbevétel 91%-át, 1333 milliárd forintot a kereskedelmi vendéglátás, 133 milliárd forint a munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátás adta. A vendéglátásban a fogyasztói árak 2019-ben 6,7%-kal emelkedtek az előző évhez viszonyítva, amely meghaladta az átlagos fogyasztói árindexet (103,4%). Ennek megfelelően a vendéglátás egészére vonatkozó forgalom volumene 2018-hoz képest 7%-kal nőtt. **Az összesített, változatlan áras forgalom alakulásában is folyamatos növekedés tapasztalható.**

A vendéglátóhelyek jövedelmezősége szempontjából az ÁFA-kulcs két lépcsőben bevezetett csökkentésének köszönhetően a vállalkozások többsége számára további lehetőségek adódtak a fejlesztésre, beruházásra és a munkavállalói keresetek növelésére. **2018. január 1-jétől az étkezőhelyi (éttermi, mozgó) vendéglátásban az étel- és a helyben készített, nem alkoholtartalmú italforgalomra 5%-os ÁFA-kulcs érvényes. Emellett turizmusfejlesztési hozzájárulásként további 4%-ot kell fizetniük az érintett vendéglátóhelyeknek.**

Az ÁFA-kulcs csökkentése rendkívül pozitív lépésnek tekinthető, azonban a hatályos ÁFA-szabályozás továbbra is bonyolult és nehezen alkalmazható a vendéglátó vállalkozások számára. A kialakult helyzetet jól mutatja, hogy a cukrászdaiban jelenleg három ÁFA-kulcsot kell alkalmazni. A fennálló problémára megoldást jelentene, ha a kedvezményes adókulcsot más európai országokhoz hasonlóan valamennyi – az alkoholos italokat kivéve – vendéglátóipari szolgáltatásra (ideértve az elvitelre történő értékesítést és a házhoz szállítást is) kiterjesztenék.

Forrásjegyzék

- KSH (2019): Turizmus-szatellitszámlák, 2017; Központi Statisztikai Hivatal [online:] <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/turizmszatt/turizmszat17.pdf>
- A vendéglátóhelyek számának alakulása típus szerint 2008-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oga007.html
- A vendéglátóhelyek eladási forgalma 2007-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_oga019.html
- A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenindexei 2007-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_oga016.html
- A foglalkoztatottak száma az (I) nemzetgazdasági ágban – TEÁOR'08; 2010-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qlf005a.html
- Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2017-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qli012b.html
- Az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete 2017-2019, KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qli067a.html
- A nemzetgazdaság havi kereseti és létszám adatai, KSH; link: <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
- Az üres álláshelyek száma és aránya (2014. I. negyedév – 2019. IV. negyedév), KSH; link: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qli027a.html
- A kereskedelmi szálláshelyek bevételei 2015-2019, KSH; link: <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
- A belföldi utazásokhoz kapcsolódó turisztikai kiadások 2018-2019, KSH; link: <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
- A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó kiadások 2018-2019, KSH; link: <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
- KSH Gazdasági szervezetek statisztikája; működő vállalkozások száma 2017-ben; link: <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>
- HOTREC (2020): VAT table - Rates as of 1 January 2020; Hotels, Restaurants and Cafés in Europe; MSZÉSZ

Mellékletek

1. sz. melléklet: A vendéglátóhelyek számának alakulása típus szerint (2001-2019)

Év	Étterem, büfé	Cukrászda	Italüzlet és zenés szórakozóhely	Kereskedelmi vendéglátóhely összesen	Munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző vendéglátóhely	Vendéglátóhelyek összesen
2001	33 666	1 764	12 521	47 951	4 076	52 027
2002	34 473	1 805	12 923	49 201	4 571	53 772
2003	34 891	1 842	13 344	50 077	5 071	55 148
2004	34 830	1 850	13 648	50 328	5 358	55 686
2005	34 801	1 847	13 828	50 476	5 819	56 295
2006	34 777	1 824	13 754	50 355	6 140	56 495
2007	34 596	1 745	14 078	50 419	6 752	57 171
2008	33 905	1 705	14 003	49 613	6 999	56 612
2009*	23 079	3 108	20 379	46 566	5 338	51 904
2010	24 709	3 312	21 511	49 532	5 533	55 065
2011	25 245	3 283	21 529	50 057	5 673	55 730
2012	25 929	3 362	21 033	50 324	5 629	55 953
2013	25 711	3 431	20 253	49 395	5 521	54 916
2014	25 344	3 508	19 065	47 917	5 469	53 386
2015	25 278	3 654	18 199	47 131	5 536	52 667
2016	25 075	3 787	17 467	46 327	5 627	51 954
2017	24 996	3 870	16 886	45 752	5 988	51 740
2018	24 996	3 904	16 230	45 130	6 125	51 255
2019	25 325	4 013	15 688	45 026	6 303	51 329

* A KSH jelenleg nem publikálja a vendéglátóhelyek számát 2009-re vonatkozóan, így az adatok egy korábbi közzétételből származnak.

2. sz. melléklet: A vendéglátóhelyek eladási forgalma (2007-2019)*

Év	A vendéglátóhelyek eladási forgalma					
	kereskedelmi		munkahelyi		összesen	
	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan
Millió Ft						
2007	587 609	587 609	80 791	80 791	668 400	668 400
2008	598 316	598 316	86 580	86 580	684 896	684 896
2009	585 615	585 615	94 523	94 523	680 138	680 138
2010	596 266	596 266	108 762	108 762	705 028	705 028
2011	599 954	599 954	97 486	97 486	697 440	697 440
2012	629 945	629 945	100 841	100 841	730 786	730 786
2013	655 789	655 789	98 561	98 561	754 350	754 350
2014	693 500	693 500	113 287	113 287	806 787	806 787
2015	795 670	782 406	121 204	121 229	916 874	903 635
2016	892 169	876 084	109 680	109 704	1 001 849	985 788
2017	953 525	1 005 802	119 643	119 643	1 073 168	1 125 445
2018	1 109 191	1 164 685	118 135	118 135	1 227 326	1 282 820
2019		1 333 337		132 678		1 466 015

*A KSH a forgalmi adatokat az online pénztárgépek adatait is felhasználó új módszertan alapján 2015-ig visszavezette, illetve módosította.

3. sz. melléklet: A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenindexei (2007-2019)*

Év	A vendéglátóhelyek eladási forgalma					
	kereskedelmi		munkahelyi		összesen	
Volumenindex, az előző év azonos időszaka = 100,0	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan
2007	95,8%	95,8%	98,2%	98,2%	96,1%	96,1%
2008	94,4%	94,4%	98,5%	98,5%	94,9%	94,9%
2009	91,3%	91,3%	102,4%	102,4%	92,7%	92,7%
2010	97,1%	97,1%	110,1%	110,1%	98,9%	98,9%
2011	97,8%	97,8%	86,4%	86,4%	96,1%	96,1%
2012	99,9%	99,9%	97,1%	97,1%	99,5%	99,5%
2013	100,8%	100,8%	94,3%	94,3%	99,9%	99,9%
2014	103,2%	103,2%	112,5%	112,5%	104,4%	104,4%
2015	111,7%	111,7%	104,3%	104,3%	110,7%	110,7%
2016	109,1%	109%	87,9%	87,9%	106,3%	106,1%
2017	103,4%	111,1%	105,2%	105,2%	103,6%	110,4%
2018	111,5%	111%	94,3%	94,3%	109,6%	109,2%
2019		107,2%		105,1%		107%

* A KSH a forgalmi volumenindexeket az online pénztárgépek adatait is felhasználó új módszertan alapján 2016-ig visszavezette, illetve módosította.

4. sz. melléklet: A vendéglátóhelyek eladási forgalmának volumenindexei (2007-2019)

Év	A vendéglátóhelyek eladási forgalma					
	kereskedelmi		munkahelyi		összesen	
Volumenindex, 2007 = 100,0%	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan	régi módszertan	új módszertan
2007	100,0%	100%	100,0%	100%	100,0%	100%
2008	94,4%	94,4%	98,5%	98,5%	94,9%	94,9%
2009	86,2%	86,2%	100,9%	100,9%	88,0%	88%
2010	83,7%	83,7%	111,1%	111,1%	87,0%	87%
2011	81,8%	81,8%	95,9%	95,9%	83,6%	83,6%
2012	81,8%	81,8%	93,2%	93,2%	83,2%	83,2%
2013	82,4%	82,4%	87,9%	87,9%	83,1%	83,1%
2014	85,1%	85,1%	98,8%	98,8%	86,8%	86,8%
2015	95,0%	95%	103,1%	103,1%	96,1%	96,1%
2016	103,7%	103,6%	90,6%	90,6%	102,1%	101,9%
2017	107,2%	115,1%	95,3%	95,3%	105,8%	112,5%
2018	119,5%	127,7%	89,9%	89,9%	115,9%	122,9%
2019		136,9%		94,5%		131,5%

5. sz. melléklet: A kereskedelmi és a munkahelyi vendéglátóhelyek árbevételének havonkénti aránya (2018-2019)

	kereskedelmi vendéglátóhelyek 2019	munkahelyi vendéglátóhelyek 2019	kereskedelmi vendéglátóhelyek 2018	munkahelyi vendéglátóhelyek 2018
január	6,0%	8,7%	6,1%	9,1%
február	6,2%	8,5%	6,0%	8,6%
március	7,5%	8,9%	7,1%	8,5%
április	7,7%	8,7%	7,9%	8,9%
május	8,4%	9,5%	8,9%	9,4%
június	9,3%	7,4%	9,0%	7,4%
július	10,2%	6,3%	10,4%	5,8%
augusztus	11,2%	5,3%	11,0%	5,6%
szeptember	8,5%	9,3%	8,7%	8,9%
október	8,7%	9,7%	8,6%	9,4%
november	7,9%	8,9%	7,9%	10,0%
december	8,4%	8,7%	8,4%	8,4%
	100%	100%	100%	100%

6. sz. melléklet: Az egy vendéglátó üzletre jutó napi bruttó forgalom (2007-2019)[Ft-ban]

Év	Egy üzletre jutó napi forgalom		
	kereskedelmi	munkahelyi	összesen
2007	32 374	33 237	32 476
2008	33 499	34 362	33 606
2009	34 933	49 188	36 399
2010	33 439	54 603	35 565
2011	33 293	47 734	34 763
2012	34 772	49 763	36 280
2013	36 879	49 589	38 157
2014	40 203	57 540	41 979
2015	46 113	60 829	47 660
2016	52 530	54 156	52 706
2017	61 066	55 501	60 422
2018	71 687	53 576	69 523
2019	82 257	58 472	79 337

7. sz. melléklet: A vendéglátó-forgalom főbb árucsoportonkénti megoszlása (2010-2019)[%]

Év	Ételforgalom	Alkoholtartalmú ital	Alkoholmentes ital	Kávé	Dohány	Egyéb	Összesen
2010	70,60	11,67	10,78	3,16	2,85	0,94	100,00
2011	72,76	10,68	10,26	2,99	2,41	0,89	100,00
2012	71,90	10,89	10,06	3,46	2,84	0,84	100,00
2013	72,85	10,81	10,78	3,66	1,14	0,75	100,00
2014	73,44	11,44	10,91	3,71	–	0,49	100,00
2015	73,16	11,39	11,02	3,87	–	0,56	100,00
2016	73,35	11,40	10,69	3,92	–	0,63	100,00
2017	73,34	11,48	10,57	4,00	–	0,61	100,00
2018	73,16	10,96	10,95	4,30	–	0,63	100,00
2019	73,86	10,29	10,67	4,60	–	0,58	100,00

8. sz. melléklet: A foglalkoztatottak száma az (I) nemzetgazdasági ágban – TEÁOR'08 (2010-2019)
[ezer fő]

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	I	149,1	157,5	161,8	158,0	168,1	183,3	192,8	189,4	180,1	186,8
Összesen	A–U	3 732,4	3 759,0	3 827,2	3 892,8	4 100,8	4 210,5	4351,6	4421,4	4469,5	4512,1

9. sz. melléklet: Az alkalmazásban állók havi átlagkeresete (2017-2019) [Ft-ban]

	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás						Nemzetgazdaság összesen					
	fizikai		szellemi		együttesen		fizikai		szellemi		együttesen	
	bruttó	nettó	bruttó	nettó	bruttó	nettó	bruttó	nettó	bruttó	nettó	bruttó	nettó
2017	164 879	109 642	269 261	179 054	189 489	126 008	209 931	139 603	392 438	260 971	297 017	197 516
2018	184 881	122 947	301 971	200 800	211 984	140 967	236 672	157 387	429 931	285 904	329 943	219 412
2019	210 229	139 802	332 890	221 372	239 585	159 324	270 051	179 584	470 960	313 189	367 833	244 609

10. sz. melléklet: Az alkalmazásban állók havi átlagkeresete a vendéglátásban (2017-2019) [Ft-ban]

	Vendéglátás					
	fizikai		szellemi		együttesen	
	bruttó	nettó	bruttó	nettó	bruttó	nettó
2017	158 780	105 586	238 503	158 594	172 039	114 401
2018	178 061	118 412	277 961	184 824	194 891	129 600
2019	202 905	134 932	295 931	196 794	219 084	145 691

11. sz. melléklet: Az üres álláshelyek aránya (2014. I. negyedév – 2019. IV. negyedév) [%]

Időszak	Nemzetgazdaság összesen	Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	Időszak	Nemzetgazdaság összesen	Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás
2014 J–M	1,4	1,8	2017 J–M	2,0	2,3
2014 Á–Jú	1,4	0,8	2017 Á–Jú	2,1	2,9
2014 JI–Sz	1,4	1,1	2017 JI–Sz	2,4	2,5
2014 O–D	1,3	0,7	2017 O–D	2,4	1,8
2015 J–M	1,5	1,5	2018 J–M	2,5	2,4
2015 Á–Jú	1,5	1,1	2018 Á–Jú	2,6	2,8
2015 JI–Sz	1,6	1,2	2018 JI–Sz	2,8	2,7
2015 O–D	1,5	1,2	2018 O–D	2,7	2,1
2016 J–M	1,8	1,9	2019 J–M	2,5	2,6
2016 Á–Jú	1,8	1,8	2019 Á–Jú	2,5	2,3
2016 JI–Sz	1,9	2,1	2019 JI–Sz	2,4	2,3
2016 O–D	1,9	1,6	2019 O–D	2,3	2,2

12. sz. melléklet: A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevételei (2015-2019) [1000 Ft-ban]

Időszak	Vendéglátásból származó árbevétel	Szállásdíj árbevétel	Egyéb árbevétel	Összes árbevétel
2015	78 016 806	214 283 806	76 467 819	368 768 431
2016	81 863 538	238 027 280	83 203 465	403 094 283
2017	92 022 504	277 925 272	96 858 001	466 805 777
2018	122 439 191	301 762 837	87 137 601	511 339 629
2019	138 957 263	332 736 348	90 209 980	561 903 591

13. sz. melléklet: A többnapos belföldi utazásokhoz kapcsolódó turisztikai kiadások (2018-2019)

Időszak	Tartózkodási idő	Étkezés étteremben, bárokban, kávézókban (1000 Ft)	A lakosság kiadásai a többnapos belföldi utakon (1000 Ft)
2018. év	Mindösszesen Tartózkodási idő	36 741 082	347 420 947
	1-3 éjszakás utazások	19 073 916	202 126 690
	4 vagy több éjszakás utazások	17 667 166	145 294 257
2019. év	Mindösszesen Tartózkodási idő	38 415 700	393 243 414
	1-3 éjszakás utazások	19 351 360	222 637 602
	4 vagy több éjszakás utazások	19 064 340	170 605 812

14. sz. melléklet: A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó kiadások (2018-2019)
[millió Ft-ban]

Fogyasztási szerkezet	Fő motiváció	Időszak	
		2018. év	2019. év
Mindösszesen	Mindösszesen Fő motiváció	2 066 780	2 310 110
	Turisztikai célú utak	1 576 350	1 745 265
	Nem turisztikai célú utak	490 429	564 845
Szállás étkezéssel	Mindösszesen Fő motiváció	296 250	328 002
	Turisztikai célú utak	283 262	316 500
	Nem turisztikai célú utak	12 988	11 503
Szállás étkezés nélkül	Mindösszesen Fő motiváció	144 865	134 278
	Turisztikai célú utak	135 084	123 010
	Nem turisztikai célú utak	9781	11 268
Étkezés vendéglátóhelyen	Mindösszesen Fő motiváció	197 021	242 523
	Turisztikai célú utak	159 038	194 804
	Nem turisztikai célú utak	37 983	47 719

15. sz. melléklet: Működő vállalkozások száma 2017-ben

Időszak	TEÁOR08	Létszám kategória	Mindösszesen Gazdálkodási formák	Önálló vállalkozó	Társas vállalkozás	Nonprofit szervezet
2017. év	56= Vendéglátás	Mindösszesen	24425	12337	12067	21
		Ebből KKV-k	24411	12337	12054	20
	561= Éttermi-, mozgó vendéglátás	Mindösszesen	15594	6898	8692	4
		Ebből KKV-k	15590	6898	8688	4
	563= Italszolgáltatás	Mindösszesen	6858	4482	2374	2
		Ebből KKV-k	6858	4482	2374	2
	562= Rendezvényi étkeztetés és egyéb vendéglátás	Mindösszesen	1973	957	1001	15
		Ebből KKV-k	1963	957	992	14
	5621 Rendezvényi étkeztetés	Mindösszesen	339	219	120	0
		Ebből KKV-k	339	219	120	0
	5629 Egyéb vendéglátás	Mindösszesen	1634	738	881	15
		Ebből KKV-k	1624	738	872	14

16. sz. melléklet: A szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás ÁFA-kulcsa az Európai Unió tagállamaiban (2020)

Ország	Szálláshely-szolgáltatás ÁFA-kulcsa (%)	Vendéglátás átlag ÁFA- kulcsa (%)	Vendéglátás ÁFA-kulcsa étel (%)	Vendéglátás ÁFA-kulcsa alkoholmentes ital (%)	Vendéglátás ÁFA-kulcsa alkoholos ital (%)
Dánia	25	25	25	25	25
Csehország	15	13,7	10	10	21
Írország	13,5	19,8	13,5	23	23
Görögország	13	20,3	13	24	24
Horvátország	13	21	13	25	25
Lettország	12	21	21	21	21
Svédország	12	16,3	12	12	25
Szlovákia	10	20	20	20	20
Ausztria	10	5	5	5	5
Finnország	10	17,3	14	14	24
Franciaország	10	13,3	10	10	20
Olaszország	10	10	10	10	10
Spanyolország	10	10	10	10	10
Szlovénia	9,5	17,8	9,5	22	22
Bulgária	9	20	20	20	20
Ciprus	9	9	9	9	9
Észtország	9	20	20	20	20
Litvánia	9	21	21	21	21
Hollandia	9	13	9	9	21
Lengyelország	8	18	8	23	23
Málta	7	18	18	18	18
Németország	7	19	19	19	19
Belgium	6	18	12	21	21
Portugália	6	19,7	13	23	23
Magyarország	5	19,7	5	27*	27
Románia	5	9,7	5	5	19
Luxemburg	3	7,7	3	3	17
EU-átlag	9,8	16,4	12,9	16,6	19,7

* Az étkezőhelyi (éttermi, mozgó) vendéglátásban a helyben készített alkoholmentes italok ÁFA-kulcsa 5%.

17. sz. melléklet: A szálláshely-szolgáltatás ÁFA-kulcsának alakulása az elmúlt 20 év során

Időszak	Szálláshely-szolgáltatás ÁFA-kulcsa	Általános adómérték az adott időszakban
1998 (valójában már 1995. január 1-től) – 2003. december 31.	12 %	25%
2004. január 1. – 2006. augusztus 31.	15 %	25%, 2006. január 1-től: 20%
2006. szeptember 1. – 2009. június 30.	20 %	20%
2009. július 1. – július 8.	25 %	25%
2009. július 9. – 2019. december 31.	18 %	25%, 2012. január 1-től: 27%
2020. január 1. –	5%	27%

18. sz. melléklet: A vendéglátás ÁFA-kulcsának alakulása az elmúlt 15 év során

Időszak	Étel	Ital és egyéb értékesítés	Általános adómérték az adott időszakban
2003. december 31-ig	12%	25%	25%
2004. január 1. – 2006. augusztus 31.	15%	25% 2006. január 1-től 20%	25%, 2006. január 1-től 20%
2006. szeptember 1. – 2009. június 30.	20%	20%	20%
2009. július 1. – 2012. január 1.	25%	25%	25%
2012. január 1. – 2016. december 31.	27%	27%	27%
2017. január 1. – 2017. december 31.	18%/27%*	18/27%*	27%
2018. január 1. –	5%/27%*	5%/27%*	27%

* Az étkezőhelyi (éttermi, mozgó) vendéglátásban az étel- és a helyben készített alkoholmentes italforgalomra alkalmazható a kedvezményes ÁFA-kulcs.